

Iran: Situasjonen for Bahá'í – en oppdatering

- Hvordan har situasjonen utviklet seg for Baha'ier i Iran siden 2023?
- Har det vært en eskalering i myndighetsreaksjoner mot bahá'ier det siste året?
- Har det vært en økning i arrestasjoner, fengslinger og domfellelser?

Innledning

Landinfo publiserte temanotater om situasjonen for bahá'íene i Iran i henholdsvis 2016 og 2023 (Landinfo 2016, 2023). I disse notatene fremkom det at Bahá'í-troen ikke anerkjennes i Iran og at myndighetene betegner bahá'íene som en avvikende sekt. Bahá'ier i Iran utsettes for en rekke negative reaksjoner, inkludert (Landinfo 2023, s. 8):

- razziaer mot private hjem og bedrifter med beslaglegging av eiendeler
- arrestasjoner, fengslinger, strafferettslig etterforskning og domfellelser
- økonomisk trakassering, inkludert vilkårlig stengning av forretninger, oppsigelser og tilbakekall av næringslisenser
- ødeleggelser og konfiskering av eiendom
- utestegning fra høyere utdanning
- utestegning fra sysselsetting i offentlig sektor og flere andre yrker
- hatpropaganda og spredning av desinformasjon om bahá'íene
- vanhelligelse av gravsteder og forbud mot å gravlegge i tråd med bahá'íenes religiøse lover.

Det iranske regimets bahá'í-politikk er oppsummert i et regjeringsmemorandum fra 1991, som fortsatt skal være gjeldende. Memorandumet stadfester at bahá'íene bør håndteres slik at «deres fremgang og utvikling blokkeres», og skisserer en rekke konkrete tiltak for å oppnå det (Landinfo 2023, s. 8; 2016, s. 14).

De ulike formene for trakassering og rettighetskrenkelser vedvarte i 2023 og 2024. Dette inkluderte arrestasjoner, avhør, razziaer mot private hjem samt utestengelser fra høyere utdanning og offentlige ansettelser (UN Human Rights Council 2025, s. 17). Det foregikk også en omfattende overvåking av bahá'í-samfunnet, og flere tilfeller av ødeleggelser og beslagleggelser av eiendommer og

vannhelligelse av gravsteder (BIC 2024c). Denne responsen gjennomgår ikke systematisk alle former for trakkasering og diskriminering som bahá'íene utsettes for. Dette er det redegjort for i notatene fra 2016 og 2023. Her forsøker vi å belyse enkelte utviklingstrekk og endringer siste halvannet år, nærmere bestemt hvordan situasjonen har utviklet seg etter Landinfos siste oppdatering som ble publisert 24. oktober 2023. Responsen bør leses som et supplement til notatene fra 2016 og 2023.

Det rapporteres i liten grad om overgrep mot bahá'íer begått av privatpersoner. Negative reaksjoner, trakkasering og rettighetskrenkelser kan i all hovedsak knyttes til ulike myndighetsorganer. Det er derfor myndighetenes behandling av bahá'íene som er fokus i denne responsen.

En mye brukt kilde i denne responsen er bahá'íenes egen verdensorganisasjon, Bahá'í International Community (BIC). BIC følger situasjonen for sine trosfeller i Iran og formidler løpende informasjon om arrestasjoner, dommer og overgrep. De kan ikke karakteriseres som en uavhengig kilde, men anses generelt for å være troverdige av FN-organer og andre uavhengige observatører, som gjengir BICs informasjon og tallmateriale i sine rapporter.

Arrestasjoner og straffeforfølgelse

Iranske etterretningstjenester gjennomfører jevnlig husransaker hvor private eiendeler konfiskeres. Flere blir også innkalt til avhør eller arrestert, straffeforfulgt og dømt etter bestemmelser i straffeloven knyttet til rikets sikkerhet (HRW 2024, s. 17-18).

Det foreligger ikke eksakte tall på antallet arresterte. I mai 2022 uttalte en representant for Bahá'í International Community at flere enn 1000 bahá'íer i Iran befant seg på ulike stadier i rettsapparatet mellom innledende pågrep, rettshøringer og innkallinger til soning av fengselsdommer (HRW 2024, s. 17-18). I sin årsrapport for 2024 viser HRW til at flere dusin bahá'íer ble arrestert, straffeforfulgt og dømt til fengsel i løpet av året (HRW 2025, s. 3).

Det er vanskelig å vurdere om disse hendelsene representerer endringer i et lengre tidsperspektiv. Presset mot bahá'íene har vært høyt i mange år, og med jevne mellomrom har det kommet rapporteringer om nye «bølger» av arrestasjoner, fengselsdommer eller andre typer myndighetsaksjoner. Kildene trekker i liten grad lange tidslinjer, og det er uklart om rapporterte eskaleringer er uttrykk for en jevn stigende trend, eller om de inngår i et mønster med svingninger vi har sett tidligere (Landinfo 2023, s. 12).

BIC (2024a, s. 57) skriver at tilfeller av forfølgelse av bahá'íer økte med 50 % hvert år mellom 2021 og 2024. Rapporten spesifiserer imidlertid ikke hva slags

former for forfølgelse det her siktes til, men viser blant annet til en økning i arrestasjoner av bahá'íer, særlig kvinner, under de landsomfattende protestene høsten 2022 og økt forekomst av hatpropaganda (se under).

Andre kilder som dokumenter fengslinger i Iran, gir ikke indikasjoner på en økning i antallet fengslede bahá'íer de siste to årene. I henhold til tall fra databasen *Freedom of Religion or Belief (FoRB) Victim's List*, som driftes av United States Commission on International Religious Freedom, satt 96 bahá'íer fengslet i oktober 2023, herunder 49 som sonet dommer og 38 som var varetektsfengslet. Ytterligere ni personer sonet med fotlenke eller satt i husarrest (som gjengitt i Landinfo 2023, s. 14). Medio mars 2025 rapporterte samme kilde at 44 personer satt fengslet, herunder 35 dømte og 9 varetektsfengslede. Databasen inneholdt også informasjon om til sammen 112 bahá'íer som var løslatt fra fengsel permanent eller midlertidig og ytterligere 11 med ukjent status (USCIRF 2025). Antall fengslede bahá'íer er med andre ord nesten halvert siden oktober 2023 i henhold til denne kilden.

Organisasjonen Human Rights Activists in Iran (HRA) utgir årlige statistiske analyser hvor de summerer opp en rekke former for menneskerettighetsbrudd i Iran. For året 2022 registrerte de at religiøse minoriteter i landet hadde blitt utsatt for til sammen 199 tilfeller av menneskerettighetsbrudd, inkludert blant annet arrestasjoner, utestengelse fra utdanning, razziaer, innkallinger til avhør hos sikkerhetstjenestene, innkallinger til rettsaker og fengselsdommer. 65 % av sakene gjaldt bahá'íer, mens de øvrige 35 % av sakene gjaldt andre religiøse minoriteter som kristne konvertitter, yaresan og sunnimuslimer (HRA 2022, s. 15-18). I 2023 registrerte samme kilde 211 menneskerettighetsbrudd, hvorav 85 % rammet bahá'íer (HRA 2023, s. 15-18). I 2024 registrerte de til sammen 162 menneskerettighetsbrudd, hvorav 67 % rammet bahá'íer (HRA 2024, s. 15-18). Tallene indikerer med andre ord en viss variasjon over tid, men ingen vesentlig økning eller nedgang når det gjelder antallet arrestasjoner og andre menneskerettighetsbrudd som rammer bahá'íer.

Flere bahá'í-kvinner arresteres

Under de såkalte kvinner, liv, frihet-protestene i siste halvdel av 2022, beskyldte myndighetene etniske og religiøse minoritetsgrupper for å stå bak protestene. Blant annet ble beskyldninger rettet mot bahá'íene, noe som førte til en økning i arrestasjoner, razziaer og hatpropaganda. Flere kilder rapporterte om at antallet arrestasjoner av bahá'í-kvinner økte under og etter protestene (Independent International Fact-finding Mission on the Islamic Republic of Iran 2024, s. 18-19; BIC 2024d), men som Landinfo skrev i forrige oppdatering, var det en økning allerede sommeren 2022, før protestene brøt ut (Landinfo 2023, s. 14).

Det kommer ikke tydelig frem av kildematerialet hvorvidt bahá'íene ble arrestert fordi de deltok i protestene eller utelukkende fordi de er bahá'ier. Økt arrestasjonsfrekvens av bahá'ier, særlig kvinner, skjedde uansett parallelt med en omfattende arrestasjonskampanje i siste halvdel av 2022. Den var rettet mot både demonstranter og en rekke innflytelsesrike medlemmer av sivilsamfunnet som ikke nødvendigvis deltok i selve protestene. Allerede i november 2022 hadde 18 000 mennesker blitt arrestert i forbindelse med protestene (Landinfo 2022, s. 6-7).

Trenden med arrestasjoner av bahá'í-kvinner fortsatte i 2023 og 2024. Ifølge BIC (2024c) var det en økning første halvår av 2024 da flere dusin kvinner ble arrestert eller innkalt til rettshøringer.

Ved utgangen av juni 2024 var to tredjedeler av alle fengslede bahá'ier i Iran kvinner. Det antas at samme kjønnsfordeling gjelder i dag. Bare i løpet av mars 2024 ble totalt 93 bahá'ier innkalt til rettssaker eller fengslet. 72 av disse var kvinner (UN Human Rights Council 2025, s. 17). I oktober 2024 ble ti bahá'í-kvinner dømt til fengsel i til sammen 90 år. De ble også ilagt høye bøter og fratatt eiendom (BIC 2024b).

Økt forekomst av hatpropaganda

Ifølge Bahá'í International Community (BIC 2024d) har det vært en økt forekomst av hatpropaganda rettet mot bahá'ier etter kvinner, liv, frihet-protestene i 2022. De viser særlig til hatpropaganda på myndighetskontrollerte sosiale mediakontoer og nettsider. Likelydende negativt innhold postes gjerne samtidig i forskjellige medier, noe som vitner om koordinerte desinformasjonskampanjer fra myndighetenes side.

Økningen var stor fra 2020 til 2023. BIC registrerte omtrent 20 000 tilfeller av hatefulle ytringer hvert år i 2019 og 2020. Deretter økte dette til mer enn 65 000 tilfeller i 2021, 138 000 tilfeller i 2022 og 117 000 tilfeller i 2023 (BIC 2024a, s. 85).

Dette kommer på toppen av en lengre trend med tiltagende hatpropaganda rettet mot Bahá'ier (HRW 2024, s. 15). Over en tiårsperiode fra rundt 2010 til 2020 ble forekomsten av hatefulle ytringer i ulike statsstøttede tradisjonelle og sosiale medier mangedoblet (Landinfo 2023, s. 11).

Utestengelse fra høyere utdanning

Praksisen med å utestenge bahá'ier fra høyere utdanning vedvarte i 2023 og 2024. I september 2023 ble det innført en ordning hvor bahá'ier som en del av

søknadsprosessen til høyere utdanning måtte undertegne en erklæring hvor de frasa seg bahá'í-troen. Erklæringen var en nødvendig forutsetning for opptak (BIC 2024d; UN Human Rights Council 2025, s. 16).

Mange bahá'íer har uansett blitt utestengt fra høyere utdanning før regelendringen i september 2023. I tråd med anbefalingene i regjeringsmemorandumet fra 1991, blir enhver student som identifiserer seg som bahá'í utestengt. Dette er en vedvarende trend. Ifølge Human Rights Activists in Iran (som gjengitt i HRW 2024, s. 26) ble 112 bahá'í-studenter utestengt i skoleåret 2018-2019. Det sank til 20 tilfeller i skoleåret 2021-2022, for så å stige igjen til 64 i skoleåret 2022-2023.

Registrering av ekteskap forhindres

I 2023 introduserte myndighetene et nytt digitalt system for registrering av ekteskap. I det nye systemet må søkere oppgi religion, men det er kun mulig å velge en av de fire anerkjente religionene, det vil si islam, kristendom, jødedom eller zoroastrisme. Det er ikke mulig å velge bahá'í eller «annet». Resultatet er at bahá'íer nå er forhindret fra å registrere ekteskap, med de følger det har for gjennomføring av arveoppgjør og registrering av nyfødte i sivilregistrene (HRW 2024, s. 37).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- BIC, dvs. Bahá'í International Community (2024a). *The Bahá'í Question. Persecution and Resilience in Iran*. New York: BIC. Tilgjengelig fra https://www.bic.org/sites/default/files/pdf/tbq_2024.pdf [lastet ned 26. mars 2025].
- BIC, dvs. Bahá'í International Community (2024b, 22. oktober). *Eighteen UN experts jointly and unitedly condemn Iran's targeting of Baha'i women as 10 in Isfahan are sentenced to a total of 90 years in prison*. Genève: BIC. Tilgjengelig fra <https://www.bic.org/news/eighteen-un-experts-jointly-and-unitedly-condemn-irans-targeting-bahai-women-10-isfahan-are-sentenced-total-90-years-prison> [lastet ned 13. mars 2025].
- BIC, dvs. Bahá'í International Community (2024c, juli). *Overview of trends of persecution against Bahá'is in Iran (July 2024)*. New York: BIC. Tilgjengelig fra https://www.bic.org/sites/default/files/pdf/iran/overview_of_trends_of_persecution_against_bahais_in_iran_july_2024.pdf [lastet ned 26. mars 2025].
- BIC, dvs. Bahá'í International Community (2024d, juli). *Situation of Baha'is in Iran*. Genève: Bahá'í International Community. Tilgjengelig fra <https://www.bic.org/focus-areas/situation-iranian-bahais/current-situation> [lastet ned 11. mars 2025].
- HRA, dvs. Human Rights Activists in Iran (2022). *Annual Report 2022*. Fairfax: HRA. Tilgjengelig fra <https://www.en-hrana.org/wp-content/uploads/2022/12/HRA-Annual-Report-2022-English.pdf> [lastet ned 21. mars 2025].
- HRA, dvs. Human Rights Activists in Iran (2023). *Annual Report 2023*. Fairfax: HRA. Tilgjengelig fra <https://www.en-hrana.org/wp-content/uploads/2023/12/HRA-Annual-Report-EN-122023.pdf> [lastet ned 21. mars 2025].
- HRA, dvs. Human Rights Activists in Iran (2024). *Annual Report 2024*. Fairfax: HRA. Tilgjengelig fra <https://www.en-hrana.org/wp-content/uploads/2024/12/HRANA%20Annual%20Report%202024%20-%20English.pdf> [lastet ned 21. mars 2025].
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2024). *"The Boot on My Neck" Iranian Authorities' Crime of Persecution Against Baha'is in Iran*. New York: HRW. Tilgjengelig fra https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2024/03/iran0424%20web.pdf [lastet ned 21. mars 2025].
- HRW, dvs. Human Rights Watch (2025). *World Report 2025. Iran. Events of 2024*. New York: HRW. Tilgjengelig fra <https://www.hrw.org/world-report/2025/country-chapters/iran> [lastet ned 26. mars 2025].
- Independent International Fact-finding Mission on the Islamic Republic of Iran (2024, august). *"They have dehumanized us": Minority rights violations during the "Woman, Life, Freedom" movement in the Islamic Republic of Iran*. Genève: United Nations Human Rights Office of the High Commissioner. Tilgjengelig fra <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/ffmi-iran/they-have-dehumanized-us-minority-rights-violations-during-woman-life-freedom-movement-in-islamic-republic-iran.docx> [lastet ned 11. mars 2025].
- Landinfo (2016, 12. august). *Iran: Situasjonen for bahá'í*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/04/Iran-temanotat-Situasjonen-for-bahai-12082016.pdf> [lastet ned 7. mars 2025].
- Landinfo (2022, 17. desember). *Iran: Protestbevegelsen per 15. desember 2022*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2022/12/Respons-Iran-Protestbevegelsen-per-15-desember-17122022.pdf> [lastet ned 14. mars 2025].

Landinfo (2023, 24. oktober). *Iran: Situasjonen for bahá'í*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2023/10/Iran-temanotat-Situasjonen-for-bahai-24102023.pdf> [lastet ned 7. mars 2025].

UN Human Rights Council (2025, 12. mars). *Situation of human rights in the Islamic Republic of Iran. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Islamic Republic of Iran, Mai Sato*. New York: UN Human Rights Council. Tilgjengelig fra <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session58/advance-version/a-hrc-58-62-aev.pdf> [lastet ned 12. mars 2025].

USCIRF, dvs. U.S. Commission on International Religious Freedom (2025, 13. mars). *Frank R. Wolf Freedom of Religion or Belief Victims List*. Washington D.C.: UNCRIF. Tilgjengelig fra <https://www.uscifr.gov/victims-list/> [lastet ned 13. mars 2025].

© Landinfo 2025

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.